

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltnék. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Október 6.

(—c.) A magyar szabadság vértanui-
nak emlékét hiven őrzik a nemzet gyer-
mekei Év év után őszi ködös októberben
visszatér az aradi tizenháromnak gyász-
ünnepe s az ő önfeláldozó példaadásuk
nyomán lelkünkben mindannyiszor felujul
a honfiui kötelességek egész sorozata

Az aradi tizenhárom a legszentebb
eszméért s a legdrágább nemzeti kincsért:
a szabadságért áldozta életét a gyalázat
fáján, a bitón. Nagy idők válságos percei-
ben ideállította őket a fegyveres erő, mely
balgatagon mindig azt hiszi, hogy nemzet-
alkotó eszméket s istenadta érzéseket le-
birhat és sirba temethet örökre. Pedig a
történelem tényei bizonyítják, hogy minél
több mártírvér hullott el a nagy és szent
eszmékért, ezek annál erősebb gyökeret
verték a szivekben s néha gyorsabban,
néha lasabban, de mindig hatalmas fákká
növekedtek, hogy a legszebb gyümölcsök-
kel táplálják s üde árnyékkal pihentessék a
vértanuk unokáit.

Eszmékért, elvekért halt meg az aradi
tizenhárom. Eszmékért, elvekért kell nek-
ünk élni, hogy értők, ha szükséges, az
aradi vértanuk példájára halni is tudjunk.
De mintha az élet most nehezebb volna,
mint a halál. Eszmeszegény, érzéstelen kor-
ban, törpe, földöncsuszó és földre néző
gondolatvilág között eszméket hirdetni, azok
szerint élni egyenlő a mártíromsággal, mely

a guny, a megvetés, a mellőzés, sőt üldöz-
tetés tövisével van kipárnázva

Pedig eszmék, elvek nélkül emberi
társadalom, nemzet fön nem állhat. Ezek
azok a hatalmas acélabroncsok, amelyek
az emberek nagy tömegét elválaszthatatlan-
ul egyesítik, hogy egyesült erővel törtet-
hessenek előre és soha se lankadhassanak
a köznek erkölcsileg és anyagiilag egyként
üdvös szolgálatában.

Mit ér a szabadság szent eszméje, ha
az a hamis próféták ajkán s tolla percegés-
sén át a szabadosság fejevesztett örületévé
korcsosodik? Mit ér az egyenlőség szent
eszméje, ha örve alatt a népbutító, munka-
kerülő „apostolok“ már a magyar nép be-
csületes lelkét is megmételtyezhetik? S mit
ér a testvériség szent eszméje, ha az a
folyton szitott, folyton keresett s mindig
található ellentétek, félreértések, önöscélú
félremagyarázások sziklazátonyain szakad da-
rabokra? . . .

Mit ér mindez, ha a gazda alszik s a
konkolyhintó zavartalanul működhetik? Mit
ér, ha azok, akiknek kellene és lehetne, ki
nem állanak a porondra s mindent áldozni,
mindent eltérni s mindenről lemondani
kész energiával napszamosaivá, hirdetőivé
nem lesznek ama nemzetfentartó eszmék-
nek és elveknek, amelyeknek tüze hamu
alatt sorvad a magyar társadalom szí-
vében?

Bizony az élet mártírjává kell lenni
azoknak, akik a tétlen béke napjaiban foly-
tatni akarják a nemzetfejlesztés nagy mun-

káját s ápolni, megőrizni, növelni, jobbitani
és nemesíteni iparkodnak ama szent örök-
séget, mely jogban és kötelességben maradt
reánk eszmékért, elvekért, hazáért s nem-
zetért halni tudó őseinktől.

Azért üdvös dolog, hogy a honfiui
kegyelet e nagy napján odaálljunk az aradi
tizenháromnak sirja fölé s életükből, halá-
luktól egyaránt kiolvassuk a véreinkért
üdvösen tevékeny életnek s — ha kell —
halálra elszántságnak is programmpontjait.
A kegyeletes emlékezés komoly perceiben
kinyílnak az elmélkedő lélek szeméi. A tör-
téneti mult eseményeinek mélységes tenge-
rében meglátja a komoly tanulságok gyöngy-
szemeit. Leszáll értük, kihozza őket s ha
van ereje, bátorsága hozzá, keresni fogja,
hol, mikor és hogyan értékesítheti őket leg-
üdvösebben a társadalom s ezzel a nem-
zet jelene s jövőnö nagysága számára.

Szálljon le hát ma is a jóakaró lelkek
minél nagyobb serege e nagy tenger mély-
ségeibe s ha talál benne gyöngyszemeket,
hacsak egyet is, hozza fel s egy nemes
eszmékért, szent elvekért folytatott önmeg-
tagadó élet komoly cselekvéseiben tüzze fel
azt a nemzet homlokára nem egyszerű di-
szül, de az erkölcsi és anyagi haladás leg-
ragyogóbb bizonyítékául.

Képviselői beszámoló. Heltai Ferenc, a
homoródoklándi választókerület népszerű orsz.
képviselője kedden reggel városunkba érkezett s
innen kerületébe utazott, ahol nyolcnapos kör-
utat tesz és beszámoló beszédét vasárnap délelőtt 9
órákor a község házában mondja el H-oklándon.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

Emlékezzünk! . . .

Haynau a bresciai hiéna az udvari párt
kegyeit hajhászva, kardjából hóhérpallost, kard-
bojtjából hóhérkötelet csinált és sorra akasztatta,
lövötte a nemzet legjobbait, a kiknek erélye, ki-
tartása s önfeláldozó hazafisága együttesen létre-
hozta a dicső honvédsereget. Október 10-én vé-
geztette ki az Ujépületben Csányi László közle-
kedésügyi minisztert és Jeszenák János bárót,
Árvarmegye főispánját. Csányi büne is a felség-
sértés volt. Csakhamar a haditörvényszék sorompó-
i elé került ő is. Nedelkovich, a hirhedt törzs-
bíró kérdezi, faggatja.

— Én csak hazám és királyom iránti köte-
lességemet teljesíttem — védekezik Csányi —
s ezért örömet halok meg.

— Batthyány is ezt mondta — veti oda
gunyosan a hadbíró — s mégis a szemétdombra
került.

— Az is hazám földje — válaszolja rendit-
hetetlen nyugalommal Csányi.

Ugyanez a báró Jeszenák ellen is folytat-
ták a vizsgálatot. Mindkettőt kötélfalálra itélték.
Október 10-én reggel hat órákor az Ujépület mö-
gött megtörténik a kivégzés. Ugy Csányi, mint
Jeszenák bámulatos nyugalmat tanusít. Báró
Jeszenák utközben így szól lelkészéhez:

— Mondja meg azoknak, a kiket illet, hogy
én azt, a mit tettem, halálom óráján sem bántam

meg. Mondja el, hogy egyet sem tagadtam meg
amaz elvek közül, a melyekért nemzetem annyi
áldozattal és vérontással küzdött.

Majd a bitó zsámolyáról e szavakat kiáltja:

— Isten áldd meg a magyart!

Csányi pedig megcsókolja a hóhérkötelet.

— Hazámért ezt is szívesen — mondja
halkan és megdicsőül.

* * *

Traytler Lajos 48-as honvéd következőket
írja 1890. jun. 27-éről kelt levelében: Én ugyan-
azon Charé Nro 2-ben voltam elzárva, hol a tá-
bornokok, de véletlen körülmények következté-
ben szabad lábra jutottam még a szomorú ítélet
kihirdetése előtt. A várparancsnok kitüntető
figyelme következtében szabadon jártam ki-be a
várba. Október 5-én magához hivatott Damjanich
és arra kért, hogy vezetném hozzá a hóhért, ki-
vel beszélni szeretne; ennek következtében én
csakugyan 6 án reggel 4 órákor a hóhérral
megjelentem nála és ágyától két lépésre álló két
ór között nagy szivarfüstben találtam. Bemutat-
tam németül a hóhért, mire köztük a következő
párbeszéd keletkezett németül:

— Ön hóhér? hogy hívják? hová való?

— Keze engem ma ki fog végezni, én Damjanich
vagyok.

Erre a hóhér valami cseh nevet mondott
és hogy Brünnből való.

— Egyenesen a mi kivégzésünkre rendel-
tetett ön ide? — folytatá Damjanich.

— Nem, a garnizonnal vonultam ide.

— Tehát mindenütt a magyarokat aggatni?
— Azt nem tudom.

— Ide vonultában gyakorolta már valahol
hivatalát?

— Igen, nem; nem válaszolhatok erre.

— Itt Aradon remekeljen ön; nekem csak
az a kérés, hogy kezeim és lábam összekötés-
sénél ügyeljen arra, hogy fájdalmat ne okozzon,
mert mint látja, törött lábam miatt igen sokat
szenvedek.

— Lesz gondom rája, meg fogja látni.

— Sie Pamschabel! nem fogom én azt
látni, fájdalmat fogok érezni, de ugy-e megigéri
nekem óvatosságát, én nyugodtan fogok meghalni.

— Igen, — viszonzotta a hóhér. Mire Dam-
janich köszönete mellett hozzám fordulva mondá:

— Mondja meg az aradi jó hazafias pol-
gároknak utolsó tiszteletemet.

Damjanich utolsó éjszakáján egy imádságot
írt. Mikor hajnalban a melléje rendelt lelkész
fölkerezte cellájában, átadta neki a még ned-
ves írást és kérte, hogy azt némi vigasztalásul
nejjének kézbesítse. Az ima így hangzik:

„Mindenségnek Ura! hozzád bocsátom es-
deklésemet. A nőmtől való elválás rettentő órá-
jában te erősítettél engem; adj erőt továbbra is,
oh Atyám! hogy a kemény próbát, a becstelen,
gyalázatos halált, mint férfiú, erőtelten állhas-
sam ki.

Hallgasd meg, oh fő Jóság, forró kéré-
sünket! A viadalokban és csatákban Te vezértél
oh jó Atyám. Te engedted azokat kiállani s
mentő karod némely kétes csatákban sértetlenül

Tan- és nevelésügy.

A községi népnevelési körök.

(Észrevételek az „Udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület” című cikkre.)

Minden új eszme gondolkozóba ejt, szemlélődni, vizsgálódní készlet. Ha aztán szemlélődsünk eredményeképpen egy szebb jövő eljövételét reméljük akár erkölcsi, akár anyagi életünkben — a felvetett eszmét jónak, jó szelleműtől sugalltnak, ellenkező esetben pedig rossznak, ördögtől sugalltnak tartjuk.

Gyermek kartársamnak úgy látszik az anyag sugallt akkor, mikor a „községi népnevelési körök” eszméjének felvetésével megtette az első elhatározó lépést arra, hogy a népnevelés előbbre vitelének nehéz munkájához segítségül hívjuk a társadalom minden rétegét, hogy így iskola és társadalom egymást segítve — közös erőforrásai legyenek mindama jónak és szépnek, melyek egy népet, egy nemzetet a boldogulás útján előbbre vinni hivatva vannak.

Valóban csak egy ideális lelkű, népe boldogulásáért aggódó, minden percét hivatásának szentelő, tette kész ifjú tanító agyában született az a gondolat, hogy a „községi népnevelési körök” felállításával egy minden irányban nevelő hatású, oly intézményt adjon minden községnek, mely irányítója legyen a községi élet minden fázisának.

Tekintve azonban, hogy a népnevelés így módon való előmozdításának kérdése korántsem a „vármegyei népnevelési egyesület” alakításán, hanem a „községi népnevelési körök” felállításán, illetve ezek munkálkodásának eredményén fordul meg — szerintem csak másodrendű kérdésnek kell tekintenünk azt, hogy vajjon a „községi népnevelési körök” alakulnak-e „járásai népnevelési egyletekké”, mert a tulajdonképpeni építők itt a „községi népnevelési körök” lesznek, az ezekből alakult más egyesületekre mindössze csak a pallér, a felügyelő szerepe vár.

Részemről még egy igen fontos szerep betöltését várom a „községi népnevelési köröktől.” Ezek működési köre ugyanis magában foglalván az iskolaszékek munkakörét — emezek bátran megszünhetnek, miáltal különösen a nemzetiségi vidékeken sok olyan iskolaszék tűnne el, melyek kerékkötői a kultúra haladásának; élesztői, táplálói a fajunk iránti gyűlöletnek, ellenségei a magyar állameszmének s mindannak a mi magyar.

Mennyivel másképpen lenne, ha az így iskolaszékek helyét a legtöbbször különböző életpályájú, nemzetiségű és vallású egyének egyesüléséből álló népnevelési körök foglalnék el, melyek bölcs mérséklet, kölcsönös megértés és békés munkálkodás által megvalósítói lennének a testvériség és egyívő tartozás szép eszméinek.

Nem értek azonban egyet Gyermes kartár-

védett meg. — Legyen neved mindörökkön örökké áldott. Oltalmazd Mindenható az én különben is szerencsétlen hazámat a további vesztől, lágyítsd szívet az uralkodónak a hátramaradt társak iránti kegyességre s vezérelj annak akaratát bölcsességgel a nép javára.

— Adj erőt, Atyám! az én szegény Emiliának, hogy ő ama nekem adott szavát: „sorát hitének erejével elviselheti” megtarthassa.

Áldd meg Aradot; áldd meg a veszedelembe sodort szegény magyar hazát.

— Te ismered, oh Uram az én szívemet, lépteimnek mindegyike tudva van Nalad! Azok szerint itélj meg kegyelmesen s engedj a más világba kegyes elfogadást találnom. Amen.

Damjanichot, kinek egy lába a csatában eltört, ronda parasztszekéren vitték ki a vesztőhelyre. Egy jóra való tiszt két bakát rendelt oda, hogy a kocsira felsegítsék, de azt Howiger megtiltotta: — végezzék azt a sintérlégények! Damjanich erre felindulva ellökte magát a bakákat „fort ihr Hänkersknechte!” és meglátva a hóhért, oda kiállt: jöjjön ön hóhér ur! Az odajött hóhérnak, mint barátjának nyakát körülfogta és ránehezdedve a kocsira ült. Jöjjön ide mellém: — ön ma az én legjobb barátom!

Mikor végre a zsámolyra lépett és a bakó nyakára hurkolta a kötelet, csodálatra méltó nyugalommal és hidegvérűséggel figyelmeztet:

— Kérem, vigyázzon a szakállamra, össze ne kuszálja, az mindig kedves volt előttem.

Utolsó szavai: — Szegény Emiliám! Éljen a haza! s a leghősiesebb magyar szív megszünt dobogni.

U. K.

sammal abban, hogy nevelési és tanítási eljárásaink megvitatását illetően tisztán csak a szaklapokra és helyi tanítótestületekre szorítkoznunk. Tudjuk ugyanis, hogy hazánk legtöbb helyi tanítótestülete legtöbbször csak két tagból áll s ha ezek egyikének valamely helyesebb nevelési eljárását, avagy eredményesebb tanítási módszerét csak a másik veszi át, sajátítja el — ebből bizony az általános nevelés és oktatás ügyre kevés haszon járul. De szükségesnek tartom az általánosabb tanítótestületek fennállítását, közös ügyeinknek, bajainknak magunk közt való megbeszélhetése a közvetlen érintkezésből eredő jó kartársi viszony fejlesztése céljából is.

Nem helyes azonban, hogy az egy megye területén működő, különböző jellegű iskolák tanítói rendszeren az iskolák jellege szerint alakulnak egyesületekké, így aztán megtörténik, hogy egy megyében 4—5 tanító-testület is van, mi által az erők szétforgácsolódnak — a munkásság eredménye kevesebb lesz, az általánosabb érintkezés hiánya miatt pedig a kartársi viszony fejlesztésére kevés történhetik.

Szerintem minden vármegyében elegendő egy tanítótestület, de ennek aztán minden, a vármegye területén működő tanító kötelezett tagja lenne.

Eltételezve azonban ezen nem annyira fontos a lényegét egyáltalán nem érintő vélemény eltéréstől — részemről a leglelkesebben üdvözlöm Gyermes kartársamat a „községi népnevelési körök” felállítására eszméjének felvetéséért s kívánom, hogy az új eszme népünk boldogítására, hazánk javára mihamar valóra váljon.

Varga Mizes,
tanító.

Kirándulás a „Székely Selters”-hez.

Előkelő és díszes társaság gyűlt össze f. hó 2-án a Daniel Károly és Lántzky Sándor földbirtokosok tulajdonát képező „Székely Selters” gyógyborvíz forrásainál abból az alkalomból, hogy a forrásoknál folyamatba tett építkezések befejezést nyertek. A meghívottak közül: *Hollaky Arthur* főispán, *Dr Damokos Andor* alispán, *Dr Válcsik Ferenc* t. főgyógyász, *Fás Gyula* m. kir. erdőmester, *Dőszeghy Sámuel* kir. főmérnök, *Dorner Béla* kir. gazdasági intéző, *Dr Török Pál*, *Péchy Jenő* főispán titkár, *Dr Demeter Lőrinc* és *Szabady Tivadar* főszolgabírák, *Szabó Nándor* szolgabíró, *Dr Rosenbaum Pál* körorvos, *Lántzky József*, ifj. *Lántzky Sándor*, *Pap Albert* oláhfalvi r. k. plebános, *Bakó Károly* oláhfalvi kántortanító, *Balázs István* oláhfalvi és *Mihály József* lövétei községi bírák voltak jelen.

A menet *Daniel Károly* vendégszerető házából indult meg s kocsin egészen a Vargyas-patakig haladt Innen gyalog folytatta a társaság az utat. A Vargyas-patak mentén haladva, kies, festői szép völgybe érünk. Hirtelen megváltozik körülöttünk a természet rendje. Nehány perccel előbb a Hargita hideg, éles szele szemben találja az e táj felé igyekvőt, míg most e völgykötőbe beérve, a meleg nyári napsugár késő ősszel is buján zöldelő pázsitot teremt.

It-amott festői sziklacsoportok kötik le a szemlélő figyelmét, ki a sok új benyomástól elragadtatva, nem is ér rá elmélkedni a természet szeszélyes játékán, mely itt az erdélyi havasok közepét. Magyarország legmagasabb fensikáján, 850 méterre a tenger színe fölött, ily kies paradicsomot tud teremteni. A körülvevő hargitai hegyek e helynek teljes szelmentességét biztosítanak. Enyhe, száraz és pormentes levegője pedig mintegy gyógyhelylyé praedestinálja. Fél órai séta után egyszerre mintha a földből nőtt volna ki: egy kis tisztáson modern kőház áll előttünk — kizökkentve a szemlélőt az addig bejárt vadregényes helyek-szülte gondolataiból.

A „Székely Selters” gyógyborvíz-forráshoz értünk.

A vizet, két egymástól 1½ méterre fekvő forrás szolgáltatja. A források igen nagy csinnal és gonddal vannak bekerítve s betonburkolataink köpübe foglalva és azonkívül a kut környéke szintén betonozva. A források rendkívül gazdagok, — értéküket legközelebb a „Székely-Udvarhely”-ben méltatjuk — óránként 10.000 liter vizet szolgáltatnak.

A borvíz szállításához szükséges berendezések a szomszéd üzleti épületben foglaltatnak, a melynek pinceraktáiraiban már most mintegy 25.000 üveg áll készen az elszállításához. Az épület fönt az irodahelyiségeknek és felügyelői lakásnak berendezett tágas szobákból áll. Mindezekhez jön egy izlésesen alkalmazott veranda, valamint a szép kert.

Az illustris társaság tagjai az emeleti helyiségekben — a rendkívül szíves házigazdák meghívása folytán — a dusan terített asztalokhoz ültek. Ősi magyar szokás szerint — természetesen pohárköszöntőkben nem volt hiány. Ezek sorát a házigazdák üdvözlő szavai vezették be. A harmadik fogásnál pedig *Hollaky* főispán emelkedett szólásra s rendkívül tartalmas, szép beszédben, kellemes meglepetésének adott kifejezést, hogy itt ugyyszólván a vadonban az áldozatkész tulajdonosok a semmiből mily rövid idő alatt voltak képesek a forrást oly alakba öltöztetni, mely messze elhagyja a többi erdélyi fürdők és borvízek színvonalát. Ama meggyőződésének ad kifejezést, hogy tekintve a borvíznek már elemzéséből is kitűnő, kiváló gyógyértékét; tekintve a hely megragadó szépségét; tekintve továbbá a tulajdonosok áldozatkészségét és a székely népnél ebből eredendő nagy erkölcsi és anyagi hasznát — a vármegye közönsége részéről igen meleg pártfogást érdemel, mivel e forrásoknak és azok környékének megvannak mindama előnyei, melyek nagy jövőre engednek következtetni.

Felhangzott több pohárköszöntő után a társaság a legjobb hangulatban, azon reményben indult hazafelé, hogy ezután még többször lesz alkalma a Hargita gyöngyét felkeresni.

Külömfélék.

Szíves kérelem.

A „Székely-Udvarhely” folyó évi karácsonkor ünnepli tizedik éves fordulóját annak a sokakra nézve emlékezetes időpontnak, melyben első száma megjelent. Ezen kedvező alkalomból nagyobb szabású karácsoni *Albumot* ad ki a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Nem kimélve a költséget és fáradságot, azt szeretnők, ha kedvelt lapunk: a „Székely-Udvarhely” minden egyes olvasója pár sorral hozzá járulna emez *Album* szellemi nivójának emeléséhez és együtt láthatnók — kivétel nélkül — mindnyáját.

E célból immár több igen tekintélyes író tett önkéntes ígéretet, hogy terekvésintet elősegíti. Most tehát a „Székely-Udvarhely” nagyjérdemű munkatársaihoz, előfizetőihez és minden egyes jóbarátjához fordulunk, szívesen kérve: kegyeskedjenek legkésőbb **folyó évi október hó 15-ikéig** néhány sort a „Székely-Udvarhely” Karácsoni Emlék-Albuma számára szerkesztőségünk címére beküldeni.

Bárminő tárgy lehet a közlemény. Azonban igen leköteleznek azok, akik tárgyat leginkább a „Székely-Udvarhely” tíz éves pályafutásából merítik s ezáltal mintegy őszinte bírálatot mondanak e lap működéséről és hatásáról.

Ez által lehetővé teszik, hogy a mi jó volt a múltban: megtartsuk és ami hiányzott, azt a jövőben pótolhassuk; első és legfőbb célunk lévén: a székelység ügyeinek fölkarolása itt, a Székelyföld természetesen központján, ahol tíz év előtt hirtelen nem volt és ahol azóta új életre kelt igen sok közérdekű dolog, amely ezen újság nélkül örökre alvó maradt volna.

A karácsoni Emlék-Album az 1905. évi naptáron kívül vásárokat s más hasznos tudnivalókat és hirdetések is tartalmaz és azt **összes előfizetőinknek díjmentesen** fogjuk megküldeni.

— **A helybeli Jótékony Nőegylet** f. hó 2-án választmányi ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a fillérestélyeket ez évben is november hó 2-ik felében megkezdik. A fillér-estélyek rendezésében változást hozott be a választmány; kimondotta, hogy a választmányi tagok mindenike, — ha csak valamelyes fontos körülmény vissza nem tartja — rendezzen fillért. Ez igen helyes és üdvös újítás, mert ezáltal is biztosítva van az estélyek sikere, melyeknek jóvedelmére igen-igen nagy szükség van. Az egyesület f. évi dec. 10-ére tervezi a szokásos és jó hírnévnek örvendő tea-estély megtartását.

— **Esküvő.** Dr Vass Lajos helybeli fiatal ügyvéd e hó 8-án vezető eltarhoz *Persian* Erzsikét, *Persian* János előkelő divatárkereskedőnk leányát városunkban.

— **Változások a lelkési karban.** Gróf Majláth püspök Fuchs Gusztáv róm. kath. plebánost Atyha községből Tüskörsre; Paál György plebánost Bálványosvárjáról Atyhára; Németh Gellért plebánost Oroszhegy-Varságról Alsócsernátonba helyezte és ezután helyre adminisztrátor-nak Tódor Imre lelkészt nevezte ki.

— **Érdemjel átadása.** Kishalmgyi Holmaky Arthur, vármegyénk főispánja — mint értesülünk — e hó 9-én d. u. 4 órakor fogja átadni Sándor Ferenc homoródokládi közs. főbírónak a koronás érdemkeresztet, amelylyel a kiváló főbíró a király kitüntette.

— **Ferencz Miklós** tanár, égei Ferencz József birtokos, vármegyénk törvényhatósági biz. tagjának kiváló tehetségű fia, mint mély részvétellel értesülünk, folyó hó 2-án rövid betegség után meghalt Ujverbáson. Az elhunyt fiatal tanár éveken át dolgozott a »Szekely-Udvarhely« önzetlen munkatársainak táborában és annak idején Rómából sok érdekes levelet írt lapunk számára. Szülőinek egyetlen reménye, a magyar tanügynek egy kiválóan hivatott bajnoka szállt sirba ő benne. Nyugodjék csendesen!

— **Az országos állatvásár** e hó 1-3-ig folyt le városunkban, még pedig nagyon csendesen. A mintegy 2000 drb. fölhajtott marhából eladtak 800 drbot. A bothfalvi cukorgyár részére 110 drbt. hajtottak el és 134 darabot Hartman, Oláh, Lőrinc, Baróthi és Márkus nagyváradi cégek vettek meg, a többi pedig egyesek és kisebb mézárások vásárolták. Bécs felé szállítani nem lehetett, másfelől meg csakis a veszélytől mentes községekből engedtek be a vásárra állatokat s így a keresletnek megfelelő választék hiányzott.

— **Papi beköszöntő.** Hegyi Péter homoródszentmártoni ev. ref. papot közelebből Dr Ráczkövy Samu egyházmegyei algondnok és Biró Áron felsőboldogasszonyfalvi ev. ref. pap, mint esperesi megbízott együttes elnöklete alatt tartott választógyűlésen Petek községbe példás egyetértéssel ev. ref. papnak hívták meg. Hegyi a meghívást elfogadta és új egyházközségbe folyó hó 9-én tartja beköszöntőjét, melyet a petekiek nagy érdeklődéssel várnak.

— **Kedvezményes utazás a szekely kiállításra.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által október 23-tól 31-ig rendezendő kerületi iparos segéd és tanonc-munkakiállítás meglátogatására utazó iparosok, segédek és tanoncok — mint közöltük — féláru vasúti jegyeket válthatnak. Minthogy a kedvezményes jegyek váltására szóló igazolványokat közvetlenül a kamara fogja kiállítani, a jelentkezési határidő október 15-éig megnyújtott. Mindazon iparosok, segédek és tanoncok, kik Marostorda-, Csik-, Háromszék- és Udvarhelyvármegyék területén laknak, az ipar-tanácsulat, társulat, vagy iparos tanonciskolai igazgatótársak útján a jelzett időig a kamarának jelentésként be látogatásukat. A később folyamodók utazási kedvezményben nem részesülnek. Marosvásárhely, 1904. szept. 27. Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök. Sz. Szakáts Péter titkár.

— **A homoródokládi állatkiállításról** lapunk múlt számában röviden jelzett tájékoztatásunkat most kibővítjük a kiállítás elnöksége által kibocsátott és szétküldött újabb hirdetményvel, melyet »Közgazdaság« c. rovatunkban egész terjedelmében közlünk. Megjegyezvén egyuttal azt is, hogy mult számunkból a kiállításra vonatkozó eredeti hirdetés — az idő rövidsége miatt, technikai akadályok folytán — nem maradhatott ki.

— **Botrány.** Az »Erdélyi Protestáns Lap«, az erd. ref. egyházkerület hivatalos lapja, a következőket írja: »A »Szekely-Udvarhely« c. lap szept. 25-iki számában egy g. kath. és egy ev. ref. lelkész levélváltása van közzételve. Szegényenpir öntötte el arcunkat s a legmélyebb szomorúság fogott el. Alig hittünk szemeinknek. Csak Homérnál olvastunk oly hangú hős nyilatkozatokat, mint e második levél. Hogy művelt ember a XX. században Kr. u. így írjon?! No ezt nem hittük volna! S hozzá lelkész. elvégre lelkésztársának! Botrány!!! Ha ugyan nem rossz tréfa: de alig merjük remélni.

— **Az orsz. kirakó vásár** sem volt sokkal sikerültebb átlavásárunknál. Csak hogy itt megfordítva állott a dolog, sok volt a kínálat és kevés a vételkedv. Különösen kész ruhák, téli hommik nagy mennyiségben voltak. Azonban az élelmiszerek drágasága és egyéb körülmények erősen lanyhitották a bevásárlásokat. Csirkefogókban és zsebmetszőkben — mint rendszeren — most sem volt hiány.

— **Változások a hírlapiradalomban.** A »Magyarság« című napilap szeptember 30-ával megszűnt és előfizetőinek a »Hazánk« c. kitűnően szerkesztett napilapot küldi a kiadóhivatal Budapest, VIII. Szentkirályi u. 28. a. — »Az Amattör« címmel Kholmán Arthur dr. szerkesztésében kitűnő és hézagpótló folyóirat indult meg Budapesten, V. Honvéd-u. 10. sz. alatt, ahonnan mutatószámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal. »Az Amatör« legnevesebb amatőrjaink és írónk cikkei és fényképfelvételei közli s így alkalmat nyújt, hogy a fényképezéssel szakszerűen foglalkozók eljárásait megismertesse olvasóit. A dúsan illusztrált folyóirat negyedévre 3 K 60 f. — »Szekelyeresztör« címen e hó 2-án új hetilap látott napvilágot vármegyénkben.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

548—1904. szám.

Hirdetmény.

A Gazdasági Egyesület elnöksége közhírré teszi, hogy az október 10-ére hirdetett h.-okládi

tenyészállat-kiállítás

a fellépett száj- és körömfájás miatt bizonytalan időre elhalasztatik, de a lókiállítás- és díjazás minden körülmények között megtartatik.

Kérjük a községi előjáróságokat, hogy községeik lakóit minél szélesebb körben értesítsék.

Szekelyudvarhely, 1904. okt. 1.

Az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

M. J. Sz.-u. A »Szekely Selters« borvízfórási helyiségeinek ünnepélyes megnyitása alkalmából írt felköszöntőjét szíveskedjék az érdemes tulajdonosokhoz eljuttatni, mivel helyszüke miatt — polárköszöntők közlésére nem vállalkozhatunk.

V. M. Berettyóújfalui. Cikkelyét szívesen fogadtuk és az ügynek minden oldalról leendő megvilágítása végett, készséggel közöljük.

E. K. K. Mezőberény. Gyerkes barátunk »életrevaló cikkelyére« küldött igen tartalmas és őszinte reflexióját köszönettel vettük s közelebből szívesen adjuk, mert: »habár bizonyos kis helyi vonatkozások el nem vitathatók tőle, de — nézettünk szerint is — az úgy szentebb a mellékkérdéknél« s mi a közügyet emezért soha sem áldoztuk föl. Igen örvendünk, hogy a távolból is gondol lapunkra és közérdekű ügyeinket fölkarolja. Szíves köszönet és üdvözet!

K. M. Fialfalva. A nép egészségi és anyagi ügyeit tárgyzó cikkelyének közelebből helyet szorítunk. Köszönet!

Nyilt-tér*

Igen alkalmas utazásoknál.
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.
— Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Bizonyítvány kelt Bécsben,
1887. jul. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtisztító-szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk fentartásánál nem nélkülözhető a fogak és szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrihatók el ez által Ennél legsikeresebbnek bizonyult a »KALODONT«, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kiegészíti.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

Eladó alma. Kézszedett, válogatott (I. és II. osztályu) szép

batul-alma

eladó Ugron Gáspár földbirtokosnál Bikafalván.

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Mint gyógyvíz csodahatásu

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhely, Deak-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Cimbalom iskola

öntanulásra.

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a Kovács-féle legújabb cimbalomiskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzzal, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 korona kapható: **Kovács János** okl. cimbalomtanárnál Budapest, VII. Erzsébet-körút 5. sz.

Tessék elolvasni! Elolvasatlanul le nem tenni s tovább ajánlani!

Szekelyudvarhelyt a Fő-piactéren kiadók az alábbiak:

Iroda, vagy raktárnak való szoba; pincék, gabona-elárúsító hely hámbárokkal; nyilt bazárnak átalakítható hely; fényképezésnek, terve szerint átalakítandó helyiségek!

1. **Két udvari lakás**, — kívánság szerint újból átalakítandó — mely áll 2—2 szoba, konyha, kamara, pince és egyéb hozzátartozandókkal — a földszinten.

2. **Egy szép nagy világos szoba** konyhával — földszint az udvaron.

3. **Egy udvari szoba** magános lakónak, iroda helyiségnek, raktárnak, vagy szabónak műhelyül **azonnal kiadók**. — A 2. és 3. pont alattiak azonnal el is foglalhatóak, míg a többiek — megfelelő átalakítás után — Szent-Mihály napkor: **szept. 29-én**. A ház a város legforgalmasabb helyén van s azért a lakások különösen alkalmasok azoknak, kiknek érdekük, hogy a főpiacon legyenek s a kapu elé kirakatokat tesseenek. Ezen helyiségek csakis csendes foglalkozásu, gyermektelen családoknak, vagy magánosoknak adatnak ki!

4. **Raktárnak** — gabonának vagy bárminek — 3 nagy száraz, szellős pince-helyiség azonnal kiadó és átadható!

5. **Gabona kimérő** és elárúsító hely (kimérő hámbárokkal), kicsinyben való elárúsításhoz kiválóan alkalmas és nagyforgalmu hely.

6. **Nyilt bazárnak** — megegyezés szerint átalakítható — kapualj!

7. **Önálló lakás** külön udvarral és kerttel, konyha kerítészetnek különösen alkalmas, kitűnő és bővízü kúttal. Vidékről beköltözni akaró gazdálkodónak nagy udvarral. Fakeskedőnek, aki a hetipiacon vásárol be deszkát, fát és a helybeli iparosok stb.-inek elárúsítja, kiválóan alkalmas, mert szemben van a fapiacal, a jó karba helyezett Gábor-utcában. Egy nagy és két kisebb szoba, kamara, egy igen nagy, valamelyes műhelynek alkalmas nagy világos, szellős pince-lakással; egy kisebb pince és egy földi pincével, istálló, szekérszín, nyított és zárt sütő, sertés és csukol stb.-ivel felszerelve azonnal vagy Szent-mihály naptól 3, vagy 6 évre kiadók s azonnal elfoglalhatók.

Értekezhetni írásban vagy szóval a tulajdonosnál: nagysolymosi

Koncz Ármin gyógyszerészszel az irodájában Székelyudvarhelyt.

50 darab 3—4 éves tarka,

vagy fehér marhát elfogadok teletetésre. Írásbeli megkereséseket kérek **Gidály Izidor Bögöz** címre.

2227—904. tlkvi szám.

Hirdetmény.

Alsó-Siménfalva község telekkönyvei birtokszabályozás következtében átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi XXIX. t.-c., az 1891. 16 t.-cikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekbejegyzőkönvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t.-c. 22 §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket 6 hónap alatt vagyis **1905. évi március hó 31-ig** bezárólag e tlkvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat!

2., hogy mindazok, a kik az 1886. évi 29. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is s a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat 6 hónap alatt vagyis **1905. évi március hó 31-ig** bezárólag e telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellenmondások többé figyelembe vétetni nem fognak;

3. hogy mindazok, a kik tlkvi. átalakítása tárgyában tett intézkedések által nemkülönb az az első és második pontjaiban körülírt eseteken kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat, a kik a tulajdonjog arányának az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tlkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1905. évi március hó 31-ig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határ-

idő elmulta után az említett bejegyzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmint egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság.

Székelykeresztúr, 1904. július 19.

VERESS, kir. albiró.

Az oklándi kir. jbiróság vezetőjétől.

1904. El. 64/4. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatti oklándi kir. járásbíró és az ahhoz tartozó fogház helyiségek fűtésére az 1905. évre szükséges s legalább 109.69 köbméter tűzifa szállításának biztosítása végett **1904. év október hó 30-án délelőtt 9 órakor** a kir. járásbírósnál az I. számú teremben nyilvános árverést tartok, melyre a vállalkozókat azzal hívom meg, hogy az árlejtési feltételek az I. számú jegyzői irodában naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők és hogy árlejtésben részt vevők 40 korona bánatpénzt kötelesek letenni.

Oklánd, 1904. szept. 30.

Harmath Jenő,

kir. járásbíró.

Egy javított fedeles kocsi

teljesen jó állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsiát becserele s készit ujakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

A homoródi járás főszolgabírójától.

3823—904. ki. szám.

Hirdetmény.

Ége község kocsmaháza és szatács-üzlet helyisége a jövő 1905. évi január hó 1-től kezdődőleg 3 évre, vagyis 1908. évi január hó 1-ig nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni. Haszonbérleti italmérséi engedélyre számíthat.

Az árverés Ége község házában a **follyó 1904. évi november 5-ik napján délelőtt 10 órakor** fog megtartatni.

Kikiáltási ár évi 250 korona, amely összeg 10 százalékát tartoznak az árverezni ohajtók az árverés megkezdése előtt bánatpénzült készpénzben letenni.

Az árverési feltételek Ége község házában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Homoródoklánd, 1904. évi szeptember 22.

Szabady Tivadár,
főszolgabíró.

Előzetes költség nélkül

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket

nyujtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzintézetektől a földbirtok és ingatlan 1. értékeig I. és II. helyre 15 65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt!

papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül

1—15 évig terjedő időre gyorsan diszcreten.

Bank- és magánadósságok konvertálása.

Készitünk tervezeteket különféle újonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. — Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által: foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársasággá való átalakításával.

Meller Lajos és társa Budapest, VI. Teréz-körút 32. (Törvényszékileg bejegyzett cég.)

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alapítatott: 1865.

o o o o női- és férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapítatott: 1865.

Üzletemet az eddigi helyiség jobb szárnyába helyeztem át!

Együttal a n. é. közönség igényeinek megfelelőleg tetemesen megnagyobbítottam és dusan felszereltem mindennemű női- és férfi divatrukkal.

Férfi- és iskolai fiugyermek kész öltönyökben nagy választék, legolcsóbb árak!

Tavaszi és nyári divatekkek dus raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítetése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!!

Legnagyobb o raktár férfi és fiu ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Férfi és fiu készruhákat áruháza. Ezen ágban a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra föl hívni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tenis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bördők és kézi-táskák. o o